

Universitätsbibliothek Paderborn

Qvæstiones Morales Selectiores De Lege Interna Et Externa

discussæ, ac Resolutæ, & in duos Libros divisæ, In quibus, propositis casibus, prima quædam principia, ad plurimas alias Quæstiones similes resolvendas perutilia, subinde examinantur

[De Lege Interna]

Beati, Gabriele

Augustæ Vindellicorum, 1729

VD18 90108957

67 An unus actus physicus, plures numero malitias continere possit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39908

- 19 Tertio: Si quis pluries efficaciter proponat committere; v. g. fornicationem, & postea non committat, non teneri in confessione explicare numerum actuum internorum, quibus statuit fornicari, sed satisfacere dicendo, *habui voluntatem efficacem fornicandi*. Omnes enim illi actus interni, censentur moraliter vnus numero actus continuatus per ordinem ad vnā fornicationem, quam respiciunt tanquam effectum; Quod verò fornicatio, de facto, non sit secuta, est mere per accidens. Quod si, secuta sit fornicatio, tunc satis erit dicere; *fornicatus sum*: nam eo ipso explicatur voluntas fornicandi, quæ in ipsa fornicatione includitur.
- 20 Quarto: Quando actus efficax voluntatis retractatur per actum contrarium, & postea idem repetitur, committi non potest peccatum distinctum numero à priori. Quia primus iam moraliter interruptitur. Quia tamen, non ita ordinariè accidit, vt homo, postquam efficaciter proposuit peccatum aliquod committere, & deinde propositum retractauit, iterum statim redeat ad pristinam voluntatem, ideo quando accidit, communiter aduertitur, sicque explicari faciliè potest in confessione. At, quod homo, antequam peccatum externum committat, pluries proponat illud committere; hoc fere semper euenire solet; impossibile enim moraliter est, vt primum propositum semper duret, vsque ad peccati consummationem, & ob aliquam mentis distractionem physicè sapius non interruptatur. Hinc ergo fit, vt physica hæc interruptio, non aduertatur, nec explicari debeat in confessione.

QVAESTIO LXVII.

An vnus actus physicus, plures numero malitias continere possit.

C A S V S.

- 1 **T**ITIVS, cum vigesimum primum annum iam expleuisset, initio quadragesimæ statuit, totam quadragesimam non ieiunare. Quæritur: Vnum ne, an plura peccata commiserit.

SUMMARIUM.

2. *Voluntas tota quadragesima non ieiunandi, videtur vnicum peccatum.*
 6. *Quidam actus externi sunt obiectum integrum actus interni; quidam vero solum partiale.*

7. *Actus interni, qui externos non respiciunt, malitiam sumunt ex solo motiuo.*
 8. *Quando actus externi non sunt integrum obiectum actus interni, in illum distinctam malitiam non refundunt.*

9. *Volun-*

- 9 *Voluntas non ieiunandi, tot numero peccata continet, quot in quadragesima sunt dies.*
- 10 *In eodem actu reperiri possunt plures malitia numero distincta.*
- 11 *Copula coniugati cum coniugata, est duplex adulterium.*
- 12 *Singuli quadragesima dies, propriam deformitatem refundunt in voluntatem non ieiunandi.*
- 13 *Et in Confessione, singula sunt explicanda.*
- 14 *Non quia sint circumstantie aggravantes.*
- 15 *Neque, quia constituent actum in individuo.*
- 16 *Sed, quia sunt plura numero peccata.*
- 17 *Etiã idem actus bonus, plures bonitates continere potest.*
- 18 *Actus charitatis, cur unicam bonitatem contineat.*
- 19 *Voluntas occidendi plures, est peccatum multiplex.*
- 20 *Sicut est etiã, voluntas integram familiam occidendi.*
- 21 *Et eadem Dei ac Sanctorum maledictio.*
- 22 *Et idem verbum, plurius honorem, vel famam ledens.*
- 23 *Plures actus physici, vnam numero malitiam continere possunt.*

RATIONES DVBITANDI.

2 **C**ertum est, eundem actum, physicum, continere posse plures malitias specie diuersas; Si quis enim furetur ad fornicandum; furtum illud habebit simul malitiam furti, & fornicationis; & si furetur in loco sacro, erit

simul iniustitia, ac sacrilegium. Quæritur igitur; an eodem modo, vnus, & idem actus physicus, continere possit plures malitias solo numero distinctas, & in confessione explicandas. Multi enim volunt, Titium, per illud propositum, vnum tantum numero peccatum commisisse. Ita Suarez tom. 4. in 3. par. disp. 22. sect. 5. nu. 33. Filiucius tract. 27. c. 8. nu. 87. & tr. 21. c. 8. nu. 320. qui tamen secus dicit de actu externo, c. 9. n. 331. Layman. lib. 1. tract. 3. c. 3. num. 2. Bonac. d. de pecc. qu. 4. par. 2. Duard. in Bullam Cœna lib. 3. §. 3. qu. 2. n. 3.

3 **P**rimò: quia, si quis vno actu voluntatis tres homines occidere velit, actus ille non continet tres malitias numero distinctas, sed vnam tantum, causatam ab omnibus illis tribus homicidijs, concurrentibus per modum vnus obiecti, & illum actum specificantibus. Ergo similiter, Titius, nolendo totam quadragesimam ieiunare, vnum tantum peccatum commisit; tota enim quadragesima illi fuit obiecta per modum vnus obiecti, nec voluntas distinctè in singulos quadragesimæ dies lata est.

4 **S**ecundo: Quia bona voluntas dandi elemosynam tribus pauperibus, non habet plures bonitates, sed vnam indiuisibilem; Ergo etiã voluntas totam quadragesimam non ieiunandi, plures malitias non habebit; sed vnam indiuisibilem; contrariorum enim eadem est ratio.

5 **T**ertio: Quia, si quis, vno actu indiuisibili charitatis, amet quinque proximos, ille actus vnam indiuisibilem bonitatem habebit; talis enim bonitas, erit differentia distinctiua illius actus à quolibet

bet alio; differentia autem, est omnino indiuisibilis, respiciens illos quinque homines per modum vnius obiecti adæquati; ideoque vnica relatione transcendentali. Ergo similiter, odium eorundem hominum vnica malitiam habebit. Idemque dicendum erit, etiam de voluntate efficaci illos occidendi, præsertim, si quis eos, vnico ictu, occidere vellet.

NOTABILIA,

6 **A**duertendum est primò, posita diuisione actuum interiorum, in eos, qui nullum respiciunt actum externum, tamquam obiectum, ac specificatiuum, & in eos, qui illum respiciunt, de qua *Quest. preced. nu. 6.* aliquos actus externos ita esse per se obiecta integra, ac completa actus interni, vt vnus non sit pars alterius, nec ab alio dependeat; vt, cum quis tres homines vult efficaciter occidere, vel de tribus fornicationibus delectatur; singula enim occisiones, & fornicationes, sunt per se obiecta integra, completa, & sufficientia ad actum terminandum; eique suam malitiam communicandam; aliquos vero terminare actum internum, non vt obiecta integra, sed, vt partes obiecti; singula enim horæ canonice ita terminant voluntatem omittendi officium diuinum, vt se habeant, tamquam partes integrantes officium, quod est obiectum adæquatum illius voluntatis; vel, cum quis vult domum comburere, voluntas illa terminatur ad singula cubicula, solum tamquam ad partes integrantes domum, quæ est obiectum adæquatum illius actus. Aliquos denique di-

cere inter se ordinem, non partis ad partem, sed medij ad finem; vt, cum quis surgit è lecto, arripit arma, & adhibet alia ad occidendum inimicum; & hi etiam, simul cum actu principali, constituunt vnum obiectum integrum actus interni; ita, vt singuli sint partes obiecti, non obiectum; eadem enim voluntas, quæ fertur efficaciter in finem, fertur etiam necessariò in media, tamquam in vnicum obiectum suum adæquatum.

Aduertendum est secundò, actus interiorum, qui nullum dicunt ordinem ad actum externum, nec ab eo specificantur, tamquam à suo obiecto, vnica tantum continere malitiam, quamuis ferantur in plura obiecta materialia, quia in omnia feruntur sub vno, eodemque motiuo, à quo solo specificantur, & sumunt suam malitiam. Cum ergo hoc vnum sit, non mirum, si etiam malitia sit tantum vna; Atque ita, vnica malitiam continet, odium quinque proximorum, quia in omnes fertur sub vnico motiuo, à quo solo specificatur, & sumit suam malitiam. At verò actus interni, qui dicunt ordinem ad actum externum, tamquam ad suum obiectum, ab eoque specificantur; tot necessariò continent malitias, quot sunt ipsi actus externi, quos respiciunt, si isti in ratione obiecti sint obiecta per se integra, ac completa; cum enim ab eis specificentur illos respicere non possunt solum, tamquam obiecta materialia, sed respicere debent, tamquam obiecta formalia. Atque, ita voluntas efficax tres homines occidendi, cum feratur in tres occisiones, tamquam in tria obiecta per se integra, ac completa,
& ab

& ab inuicem independentia; tres malitias continet, sicut occisio ipsa trium hominum, tres continet malitias, & est triplex homicidium.

8 Aduertendum est tertio; quando actus externi, tamquam partes, aliquod obiectum integrum, ac totale constituunt, tunc non censeri obiecta, numero diuersa, & consequenter, nec refundere posse distinctionem numericam in ipsa peccata interna. Hinc fit, vt, si quis vellet, omnes certæ alicuius bibliothecæ libros, surripere; aut magnum aliquem aureorum cumulum furari; aut totum aliquem gregem ouium; vnum tantùm peccatum numero committeret; quia oues, vnum gregem; plures libri, vnam bibliothecam; & plures aurei, vnum cumulum efficiunt; & qui habet animum furandi, non intendit committere, nisi vnum furtum, & vnam iniustitiam; eò tamen grauius erit peccatum, quo materia peccati maior erit. Si tamen libri, vel oues, essent diuersorum Dominorum, ita vt vna pars esset vnius, & altera alterius, censenda essent duo numero furti, explicanda in Confessione, etiam si quis, vnico actu, ea furaretur; quia essent duæ iniustitiæ; duorum enim Dominorum ius læderetur. His positis,

RESOLVTIO.

9 AD casum Respondetur; Titium, tot peccata commisisse, quot sunt dies quadragesimæ, in quibus ieiunatur, Sanchez lib. 9. matr. d. 15. n. 6. Vasq. 1. 2. d. 75. c. 2. nu. 10. & to. 4. in 3. par. q. 91. ar. 1. d. 4. Azor. to. 1. lib. 4. c. 4. q. 5. Salas 1. 2. q. 72. tract. 13. dist. 3. sect. 2.

num. 19. Coninch. de Sac. pæn. disp. 7. d. 1. Tanner. 2. 2. d. 4. q. 2. d. 4. nu. 55. Clauis reg. lib. 2. c. 5. n. 14. Rodrig. qu. 1. Summ. c. 195. num. 4. Diana de circumst. aggrau. resol. 29. & alii apud istos.

Primò: Quia in eodem actu physico, 10 reperiri possunt plures malitiæ morales specie inter se distinctæ; si quis enim habens votum castitatis, cognosceret coniugatam, eadem copula esset, & fornicatio, & adulterium, & sacrilegium. Ergo à fortiori, reperiri poterunt etiam plures malitiæ morales numero distinctæ; distinctio enim numerica minor est, quam specificata.

Secundò: Quia coniugatus, qui alterius uxorem cognoscit, eadem copula, 11 duplicem malitiam iniustitiæ committit, vnam contra propriam uxorem, alteram contra virum illius, cum qua copulam habet. Secundò, Religiosus, qui rem habet cum fœmina votum castitatis habente, duo committit sacrilegia moraliter distincta. Tertio, Qui, vno ictu bombardæ, tres homines occidit, tria homicidia numero distincta committit. Quarto, Qui aliquem inducit ad alium occidendum, duo peccata committit, alterum respectu illius, quem vult occidi, alterum respectu illius, quem inducit. Ergo etiam, qui non vult quadragesimam ieiunare, tot peccata committet, quot in quadragesima sunt dies ieiunij; non minus enim hæc voluntas est multiplex violatio ieiunij, quam copula coniugati cum coniugata sit duplex adulterium.

Tertio: Quia illa voluntas non ieiunandi dicit ordinem ad plures dies, 12 quorum vnusquisque per se, & independentem ab alio, in illam refundit propriam defor-

deformatem, & contrarietatem cum recta ratione; non minus, quam copula Coniugati cum Coniugata, dicat ordinem ad alios duos Coniuges, quorum singuli, in illam refundunt propriam malitiam iniustitiae. Ergo voluntas illa tot habet malitias numero distinctas, quot in Quadragesima sunt dies; hac enim regula utitur *S. Thom. 1. 2. qu. 18. art. 11.* ad discernendum, quando circumstantia addat nouam malitiam; quando scilicet est talis, ut sit ex se sufficiens ad refundendam malitiam independentem ab alia.

13 Quarto: Quia, si quis vno actu velit tres homines interficere, vel vno ictu illos interficiat, tenetur numerum hominum in confessione explicare; similiter coniugatus, qui cum vxore alterius rem habuit, tenetur explicare, & se esse coniugatum, & cum coniugata rem habuisse. Huius autem obligationis alia ratio assignari non potest, nisi quia in eodem actu physico, sunt plures malitiae morales numero distinctae, & consequenter plura numero peccata; Et ex Tridentino *sess. 14. can. 7.* In confessione explicanda sunt peccata, non solum, quoad species, sed etiam quoad numerum: Cur enim coniugatus explicare tenetur, & se esse coniugatum, & rem habuisse cum coniugata, nisi quia eadem numero copula offendit duplex vinculum Matrimonij? Ergo, si coniugatus vno actu interno efficaci velit rem habere cum coniugata, easdem circumstantias fateri tenetur, quia vult offendere duplex vinculum Matrimonij. Ergo idem dicendum erit de eo, qui vnico actu voluntatis vult plures homines interficere, quia plures vult iniustitias committere; & de

eo, qui tota Quadragesima ieiunare non vult; quia vult plures violationes Ieiunii.

Neque dici potest, eas circumstantias, esse in confessione explicandas; non quia multiplicent peccata, sed quia eiusdem peccati grauitatem augent; Nam, cum probabilius sit, circumstantias aggrauantes non esse necessariò confitendas, sequeretur, esse in potestate penitentis, illas explicare, vel non explicare; tutà enim conscientia sequi vnusquisque potest opinionem probabilem; sicque, qui vno ictu tres homines occidit, satisfaceret dicendo; *commisi homicidium, vel habui intentionem committendi homicidium;* quod tamen est contra communem usum, ac sensum fidelium.

Neque etiam dici potest; istas circumstantias, esse explicandas; non quia constituunt plura numero peccata, sed quia sunt aliquid tenens se ex parte obiecti, & constituens actum in suo esse individuali; Nam penitens, in confessione explicare non tenetur differentiam individualem peccati, sed solum specificam, neque enim tenetur dicere, *occidi Petrum;* sed satis est dicere, *occidi hominem.* Si ergo, cum quis, vno ictu, tres homines occidit, vnum tantum numero peccatum committit, satis erit dicere; *occidi hominem;* quod tamen nemo concedit.

OBIECTIONVM SOLVTIO.

AD rationes in contrarium Responde-
tur; Ad primam: Negando antecedens; Sicut enim, qui vno ictu tres homines occidit, verè tria homicidia committit, & non vnum; ita, qui vno actu interno vult efficaciter tres homines occidere,

cidere, tria peccata iniustitiæ numero distincta committet, & non vnum,

17 Ad secundam Respondetur; Negando antecedens; quamuis enim, ille actus sit vnus physicè, habet tamen tres bonitates, quia totidem sunt in actibus externis elemosynæ, à quibus actus internus specificatur, & si quis vno actu tres illos pauperes subleuaret, verè essent tres subuentiones, eo quod tres essent pauperes; quibus subueniretur: sicut, si quis vno ictu tres homines occideret, verè essent tres occisiones, siue tria homicidia, & si personæ occisæ essent Clerici, occisor tres excommunicationes incurreret, vt docet, *Molina to. 4. tr. 3. d. 41. num. 3.*

18 Ad tertiam Respondetur; Negando vltimam consequentiam: Disparitas autem est, quia actus charitatis, & odij, cum interius consummentur, nec vllum actum externum respiciant, à quo tanquam ab obiecto specificentur, & sumant suam bonitatem, aut malitiam, sed illam accipiant à solo motiuo; non est mirum, si vnicam & indiuisibilem bonitatem, ac malitiam contineant, cum vnicum tantum, & indiuisibile habeant motiuum. At vero voluntas efficax occidendi, respicit occisionem externam, tanquam suum obiectum; ab eaque specificatur, & accipit suam malitiam; hinc ergo fit, vt quot sunt occisiones, quas respicit, tot in illà voluntate sint malitiæ; idemque dicendum est de proposito totam Quadragesimam non ieiunandi.

COROLLARIA.

19 Colligitur ex dictis primò: Si quis habeat voluntatem occidendi homines,

R. P. Beati Lib. I.

minum multitudinem, cuius numerum ignorat; illam voluntatem, tot malitias homicidij continere, quot à parte rei sunt homines, quos vult occidere; imò etiam plures, si ipse probabiliter crederet, vel dubitaret esse plures; quia, quantum est ex se, illos omnes vult occidere. Hoc autem intelligendum est etiam de actu inefficaci; si quis enim de tribus fornicationibus delectetur, tria peccata delectationis morosæ committet, eorumque numerus erit in confessione explicandus; quia hi etiam actus inefficaces, respiciunt actum externum tanquam obiectum, ab eoque specificantur, & consequenter suam bonitatem, aut malitiam desumunt.

Secundò: Cum quis occidere vult **Ca. 20** cum tota familià, non duo solum peccata committere, vt vult *Nau. c. 6. sum. n. 18.* eo quod tota familià, in iure, vna persona reputetur, & familià sit multarum personarum collectio, sicut grex ouium, est quoddam totum ex multis ouibus, tanquam ex partibus constitutum; sed tot, quot sunt homines in eà familià; quia singuli homines illius familiæ sunt per se integra obiecta homicidij; Vnde, tot necessariò sunt homicidia, quot homines occisi; Et, si in eà familià vnus esset clericus; affectus ille, quatenus terminaretur ad personam clerici, esset sacrilegus. Grex ergo ouium, est quoddam totum ex multis rebus constans, tanquam ex partibus; at personæ vnius familiæ, quamuis, iuris fictione, dicantur vnam personam efficere, re tamen vera dici non possunt vna persona, sed multæ, quarum singulæ, sunt per se integrum obiectum homicidij. Vnde, qui vult occidere omnes homines vnius familiæ, plura

Xx

homi-

homicidia, & plures iniustitias vult committere; qui verò vult furari gregem; vnum numero furtum, vnamque iniustitiam contra dominum committere intendit. *Molina to. 4. dub. 41. num. 3.*

21 Tertiò; Si quis, vnico sermone, maledicat Deo; S. Petro; & S. Paulo; tria peccata numero distincta committere; quia sicut trium hominum occisio, distinguitur ex obiectis numero distinctis, licet eodem ictu sit commissa; sic blasphemia, per obiecta numero diuersa distinguitur. Qui autem malè diceret simul Deo, & duodecim Apostolis, tredecim peccata committeret; quia, licet actus esset physicè vnus, tot tamen malitias in se contineret, quot sunt personæ Sanctæ, quibus malediceretur; omnes enim, contumelià afficerentur. *Azor. tom. I. lib. 4. cap. 4. quest. 5.*

22 Quartò: Si quis eodem verbo læderet famam, vel honorem duorum, duo peccata committere; sicut, si eodem ictu, duos occideret; quia verè detrimentum famæ, vel honoris, esset duplex; honor

enim vnus, non est honor, vel fama alterius. Similiter, si quis vnico verbo multos induceret ad peccandum, tot peccata committeret, quot essent homines inducti; & si in vna mollitie de pluribus fœminis solutis concupitis cogitaret; essent plura peccata numero distincta; sicut, si fœminæ essent, vna soluta, alia coniugata, & tertia Deo per votum consecrata, essent tria peccata specie distincta. *Sanch. lib. 1. sum. c. 6. num. 8.*

Quintò: Posse plures actus physicè; diuersos numero vnam tantum numero malitiam moralem continere; si quis enim alium ter vel quater pugno percutiat, aut vulneret, vnum tantum peccatum committet, quia vna est pugna, cuius illæ percussiones, & vulnera sunt partes; similiter, si quis sine morali interruptione multa verba blasphemie in Deum proferat, vnam solam blasphemiam committit, quia omnia illa verba sunt partes vnus continuati sermonis, qui in vltimâ blasphemiam perficitur. *Azor. tom. I. lib. 4. c. 4. qu. 5.*

INDEX